

COLLEGEBERICHT

Beantwoording schriftelijke vragen

Aan: De gemeenteraad
Van: Het college van burgemeester en wethouders
Datum: 15 september 2026
Zaaknummer: 00001275431
Onderwerp: Art 31 vragen - SDW - Gevolgen netcongestie en nieuwe prioritering voor woningbouwprojecten in Dijk en Waard

Aanleiding

Op 24 augustus 2026 heeft het college schriftelijke vragen ontvangen van raadslid Van Ruitenbeek van de fractie Senioren Dijk en Waard over Art 31 vragen - SDW - Gevolgen netcongestie en nieuwe prioritering voor woningbouwprojecten in Dijk en Waard. In dit collegebericht staan de antwoorden op deze vragen.

Toelichting van de vragensteller(s)

Het elektriciteitsnet in Nederland zit overvol. Als gevolg van deze netcongestie verandert vanaf 1 oktober 2026 de landelijke werkwijze voor het aanvragen en toewijzen van de beperkte resterende transportcapaciteit. Voor Dijk en Waard gaat het de komende tien jaar om circa 10.000 woningen. Tegelijkertijd is de beschikbare netcapaciteit zeer schaars. Het college heeft daarom beleidsregels vastgesteld voor de wijze waarop woningbouw- en onderwijsprojecten binnen de gemeente worden geprioriteerd. De rangschikking vindt onder meer plaats op basis van de verwachte start van de bouw, de projectrijpheid, het maatschappelijk belang en de netimpact. Bij een gelijke rangorde kan een loting plaatsvinden. Uiteindelijk is het echter de netbeheerder die bepaalt of en wanneer transportcapaciteit beschikbaar komt.

Dit roept de vraag op wat de nieuwe werkwijze concreet betekent voor de woningbouwplannen die momenteel in Dijk en Waard in voorbereiding of ontwikkeling zijn.

Beantwoording

Het college beantwoordt de gestelde vragen als volgt.

Inleiding

Zoals u zelf in uw inleiding aangeeft is het elektriciteitsnet overvol. Voorheen werd er ruimte gereserveerd voor kleinverbruikers zoals woningbouw, terwijl grootverbruikers, voornamelijk bedrijven op een wachtlijst werden geplaatst. Vanaf 1 januari 2027 wordt de beperkte resterende en vrijkomende stroom verdeeld over een integrale wachtlijst. Projecten die ruimte maken op het net en projecten in het kader van veiligheid (bijvoorbeeld ziekenhuizen en brandweerkazernes), hebben de eerste prioriteit. Daarna volgen woningen en scholen, daarna bedrijven.

Vanaf 1 oktober moeten alle gemeenten capaciteit voor woningbouwprojecten en nieuwe scholen in hun gemeenten aanvragen, waarmee die projecten op die wachtlijst terechtkomen, op basis waarvan de laatste restjes aan ruimte en eventueel vrijgekomen ruimte op het net verdeeld worden. Dit heet het proces Eerder Aanvragen.

De gemeente heeft in dit proces de rol gekregen om in de maand oktober voor de komende tien jaar een aanvraag te doen voor alle projecten. Dit is een intensief proces voor de gemeente en

voor de ontwikkelaars die veel informatie moeten aanleveren. Op basis van die informatie maakt de gemeente op basis van de vastgestelde beleidsregels een volgordelijst. De netbeheerder beslist uiteindelijk welk project wanneer stroom krijgt.

Antwoorden

1. Kan het college aangeven welke bestaande woningbouwprojecten naar verwachting hun huidige planning kunnen handhaven en welke projecten mogelijk vertraging oplopen als gevolg van de netcongestie?

Antwoord:

Nee, dat kunnen we niet aangeven. De projecten horen pas of ze stroom krijgen als ze dit van netbeheerder Liander bevestigd hebben gekregen.

2. Hoe wordt voorkomen dat woningbouwprojecten die al jarenlang in voorbereiding zijn, maar nog niet volledig projectrijp zijn, door de nieuwe prioriteringssysteematiek achteraan in de rij terechtkomen?

Antwoord:

In de beleidsregels is vastgesteld dat na het criterium van de aangegeven 'start bouw', 'projectrijpheid' het tweede criterium is waarnaar gekeken wordt bij de plek op de wachtlijst. Projectrijpheid wordt in volgordelijkheid vastgesteld op basis van beschikbare documenten, zoals een omgevingsvergunning, een civielrechtelijke overeenkomst of een project waarvan te zien is dat de mogelijkheid tot bouwen in het omgevingsplan is opgenomen. Met een combinatie van een civielrechtelijke overeenkomst en een onherroepelijk omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit voor de projectlocatie, komt het project hoger op de lijst dan projecten die alleen een van deze documenten in bezit hebben. Deze projecten zullen namelijk sneller daadwerkelijk tot woningen leiden. Projecten die het eerst daadwerkelijk van stroom gebruik gaan maken, komen hoger op de wachtlijst terecht dan projecten waarin nog meer zaken onzeker zijn.

3. Hoe groot acht het college het risico dat woningbouwprojecten waarvoor al gemeentelijke investeringen zijn gedaan alsnog vertraging oplopen of moeten worden aangepast vanwege het ontbreken van transportcapaciteit?

Antwoord:

Het college kan hier geen schatting over doen, maar weet dat dit risico bestaat en steeds groter wordt. Netbeheerder Liander beslist aan de hand van de ruimte die er nog is uiteindelijk welke projecten stroom krijgen en welke niet. De gemeente heeft geen inzicht in hoe vol het net per gebied zit.

Met het nieuwe prioriteringskader van de ACM en de werkwijze Eerder Aanvragen blijft er dezelfde beperkte beschikbare transportcapaciteit op het elektriciteitsnet. Door als gemeente vol in te zetten op een juiste aanvraag voor alle lopende projecten in onze gemeenten, doen we er alles aan wat we als gemeente kunnen om vertraging te voorkomen.

4. Welke gevolgen kan netcongestie hebben voor de financiële positie van de gemeente, bijvoorbeeld wanneer grondexploitaties, gebiedsontwikkelingen of gemeentelijke investeringen door vertraging langer doorlopen?

Antwoord:

Of er vertraging zal plaatsvinden en welke impact die zal hebben, kan het college niet inschatten. Het college richt zich bij nieuwe projecten zoveel mogelijk op andere manieren om in de energievraag te voorzien.

5. Kan het college aangeven welke kosten de gemeente naar verwachting moet voorschieten voor het aanvragen van transportcapaciteit en om welke orde van grootte het daarbij gaat?

Antwoord

Dit kunnen wij nog niet aangeven. Het is namelijk nog steeds niet bekend hoe de aanbetalingsregeling eruit gaat zien onder dit nieuwe prioriteringskader en welke kosten gemeenten en ontwikkelaars in welk stadium moeten gaan maken en/of voorschieten. De VNG is hierover nog steeds in gesprek met het rijk en met de netbeheerders.

Het ligt in de verwachting dat na het aanvragen van transportcapaciteit Liander in de komende weken/maanden een factuur aan de gemeente stuurt, omdat de gemeente de aanvrager van de aansluiting is. Bij het ondertekenen van deze factuur gaat het college een financiële verplichting aan. Wanneer dit bedrag niet (volledig) als een lening mag worden aangemerkt, zal het college met een voorstel om budget hiervoor vrij te maken naar de raad komen.

6. Welke gevolgen heeft de netcongestie voor de geplande onderwijshuisvesting in Dijk en Waard en in hoeverre kan de prioriteit voor scholen uit het Integraal Huisvestingsplan (IHP) ten koste gaan van de beschikbare capaciteit voor woningbouw?

Antwoord:

Ook voor de bouw van nieuwe scholen bestaat het risico dat zij moeten wachten op de aansluiting op het elektriciteitsnet. Wanneer de bouw van een project tegelijkertijd start, heeft het college ervoor gekozen voor de school prioriteit te geven boven een woningbouwproject. Mogelijk moet een woningbouwproject hierdoor langer wachten op de stroomaansluiting.

7. Kan het college toezeggen dat de raad tijdig wordt geïnformeerd wanneer blijkt dat woningbouwprojecten als gevolg van netcongestie niet binnen de eerder afgesproken planning kunnen worden gerealiseerd?

Antwoord

Het college zal u informeren als bij woningbouwprojecten of bij bouw van scholen de oplevering daadwerkelijk langer gaat duren door het uitblijven van een stroomaansluiting op het gewenste moment.

Het college zal u ook begin november informeren na afloop van de eerste fase van het proces Eerder Aanvragen. Het is een spannend proces voor ontwikkelaars en gemeente, waar we op dit moment middenin zitten. Er moet veel informatie worden aangeleverd, waarbij niets vergeten mag worden en er alles aan gedaan wordt om geen fouten te maken. Zo willen we zorgen voor een goede plek op de wachtlijst voor alle projecten in onze gemeente. Dit alles echter zonder de garantie dat de stroomaansluiting er op tijd komt.

Bijlagen

Geen